

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F.J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 266. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg10-shoot-idm140342680142224/facsimile.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

lap der faldt udi Vandet, og strax raabte GUD om Hielp, men da han midt udi denne Fare fik fatt paa Greenen af et Træ ved Strandbredden, hvorved han kunde redde sig, sagde han: *nu hjælper jeg mig selv*. De fleste Christne søge at igiendrive Vantroende af den Devotion og Bekiendelse, som Mennesker lade see og gøre udi slige Tilfælle; men det Argument holder aldeles ikke stik, i det ringeste er det ikke nær saa kraftigt, som naar Omvendelse og saadan Confession skeer af een, der lever udi Sundhed og Velstand: thi, naar saadan een renoncerer paa sin Vantro, kand man sige, at Omvendelsen er ægte, og kand tiene til et sterkt Beviis mod andre Vantroende: thi her er Legemet og Sindet udi sin fulde Styrke, da udi Alderdom og Sygdom det eene med det andet vakler. Jeg vil derfor ikke raade Religionens Forfægtere at drive for sterkt paa et Argument, som tages af Alderdom og syge Menneskers Omvendelse; thi derved styrkes heller end bestrides Vantro.

Af ovenanførte kand dømmes, hvad den sande og ægte Gudsfrygt er. De kand retteligen kaldes Gudfrygtige, som af inderste Hiertets Grund dyrke GUD, deres Skaber og Velgiører, som ære og elske ham ikke saa meget i Henseende til de lovede Belønninger, hvilket er en slavisk Dyrkelse, som i Henseende til de Velgiøringer de nyde og have nydet, saa at de opmuntres dertil heller af Taknemmelighed end af Haab om Fordeel. De besidde den ægte Gudsfrygt, som ere haarde mod sig selv, men taalige og milde mod andre, og som Cato siger: der pardonnerer alle Forseelser, uden deres egne (*omnibus noxis veniam dant præterquam suis*) thi det heeder som Publius Syrus lærer: *See ofte igiennem Fingre med andre, men aldrig med dig selv*.

Ignoscito sæpe alteri, nunquam tibi.

Den er og gudfrygtig, som søger ikke ved Riis og Svøbe, men med sagtnodig og grundig Lærdom at bringe Vildfarende paa rette Vej igien, som ikke fordømmer, men ynker dem, der ere paa vrang og farlige Veje. De kaldes

DEN TAATAGNE, VILDFARENDE OG ÆGTE GUDSFRYGT

retteligen gudfrygtige, hvilke ikke saa meget med Munden, som udi Hierte øve Guds frygt, ja som ere sig altid lige, og ikke ved Paroxysmos dyrke GUD; som ere spage og ydmyge, som holde Fred med alle, og føre alleene Krig med deres egne onde Lyster og Begierligheder, som trøste de Bedrøvede, række de Fattige Haanden, klæde de Nøgne, og som ikke hoimode sig og opblæses af Medgang eller lade sig nedslaae af Modgang, men ere fornøjede med GUDs Villie, og skikke sig taalmodigen udi hvad Kaars GUD paalegger dem. De ere endeligen retskafne GUDs Børn, som vise deres Guds frygt ikke udi Theorie, men udi Praxi, ikke udi Tale, men udi Gierninger, og hos hvilke findes ikke en masqveret men en oprigtig Devotion, der stræbe efter det, som er priisværdigt, ikke af Frygt, Ærgierighed eller verdslig Interesse, men alleene af en reen og god Villie; der foragte og træde under Fødder alt hvad som er verdsligt og forfængeligt, men søge alleene at erhverve et ævigtvarende og uforgiengeligt Liggendefæe.

Dette maa være nok talt om den ægte Guds frygt, saasom et Christen Menneskes Pligt er de meeste bekiendt, og det er noget, som dagligen læres af Prædikestole. Mit Forsæt udi dette Verk er ikke at repetere det, som alle vide, men at legge for Dagen de Vildfarelser, som man gemeenligen hænger udi, og at bortdrive den Taage der forblinder os saaledes, at vi tage Skyggen for Legemet, Laster for Dyder, og Dyder igien for Laster. Thi dertil sigter fornemmeligen mit Morale; hvilket, hvis det er vel udført, kand ikke andet end føre Nytte med sig. Derimod at prædike alleene udi Almindelighed over Dyder og Laster, er ikke andet end at opkaage de Ting, som dagligen omtales, og som Philosophi og Prædikantere raabe sig hæse paa.

*Hinc satis est; nè me Crispini scrinia lippi
Compilasse putes, verbum non amplius addam.*

Jeg bryder af af Frygt man mig beskylde vil,
At jeg udskrevet har Hr. -- Huuspostill.